

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Č. j.: 023 443/98-2802
Signatura: bb6es201

Inspektorát č. 2
Okresní pracoviště Rakovník

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Gymnázium J. A. Komenského Nové Strašecí Komenského nám. 209, 271 80 Nové Strašecí
IZO:	000 068 969
Ředitel školy:	RNDr. Bohumil Chochola
Zřizovatel:	MŠMT ČR
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Rakovník
Termín inspekce:	18. - 20. listopadu 1998
Inspektoři:	vedoucí týmu: Mgr. Hana Zvoníková člen týmu: Mgr. Viktor Müller
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů (zákona č. 139/1995 Sb.): Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	<ul style="list-style-type: none">• učební dokumenty• tematické a časové plány učiva• třídní knihy• vnitřní řád školy• zápisy z pedagogických rad• doklady o dosaženém vzdělání pracovníků

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1. Hodnocení materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a počtu žáků

Škola nemá vlastní budovu, je umístěna v budově základní školy, kde má k dispozici oddělené prostory ve dvou podlažích.

Výuku škola provádí v 7 klasických učebnách, z nichž část má kapacitu pro polovinu třídy a je využívána při dělených hodinách. Dále má gymnázium 3 odborné učebny (pro výuku biologie, chemie, fyziky), umožňující svým vybavením i provádění praktických cvičení žáků. Učebna výpočetní techniky má 10 vybavených pracovišť a žáci ji mohou po

dohodě se správcem učebny využívat i v době mimo vyučování. V učebně administrativy lze pracovat s 18 mechanickými psacími stroji. Dobře je vybavena učebna hudební výchovy. V učebnách a pracovnách je k dispozici téměř 250 žakovských míst, což je pro plnou kapacitu školy (240 žáků) dostatečné. V příštím školním roce bude gymnáziu uvolněna další učebna s 30 žakovskými místy, která je v současné době využívána základní školou.

Učebny jsou v dostatečném počtu vybavené zachovalým žakovským nábytkem. Vybavení odborných učeben je funkční a dostatečné.

Pro potřeby vyučujících slouží 3 kabinety, které jsou zároveň využívány jako sklady pomůcek, proto učitelský sbor převážně pracuje ve sborovně, která je velmi dobře zařízena. Prostorové podmínky pro práci učitelů jsou celkově hodnoceny jako spíše podprůměrné.

Škola nemá vlastní tělocvičnu, jako jediný pronajímatel používá sokolovnu místní tělovýchovné jednoty. Pronájem je zajištěn smlouvou ze dne 20. 6. 1998 mezi gymnáziem a TJ Sokol Nové Strašecí. Hřiště využívá gymnázium zdarma společně se základní školou a v jejich spolupráci nejsou problémy.

Žakovská knihovna obsahuje cca 6 tisíc svazků, je z větší části umístěna v učebně českého jazyka. Podle vyjádření pracovnice zodpovědné za činnost knihovny zájem o vypůjčování knih stoupá. Letos byly do knihovny opět po několika letech nakoupeny nové tituly.

Vybavení školy audiovizuální technikou je na dostatečné úrovni, vybavenost kabinetů pomůckami umožňuje provádět předepsané laboratorní práce a cvičení, ale z hlediska potřeb gymnaziálního studia lze toto vybavení hodnotit pouze jako základní.

Fond učebnic je vytvořen, žáky je využíván v malé míře.

Prostory WC a šaten jsou k počtu žáků školy dostatečné.

Materiálně-technické podmínky školy lze hodnotit jako průměrné.

2. Hodnocení psychohygienických podmínek

Organizace přestávek, začátek a konec vyučování i počet vyučovacích hodin jsou stanoveny v souladu s požadavky § 14 vyhlášky MŠMT ČR č. 354/1991 Sb., o středních školách.

Rozvrh hodin splňuje psychohygienické zásady výuky zařazováním náročných naukových předmětů především do dopoledního vyučování. Vzhledem k pracovní době vyučujících je dodržován zákoník práce, ale kumulování až 8 vyučovacích hodin v jednom sledu nelze považovat za vhodné.

Pitný režim žáků je dobře zajištěn - v budově školy je k dispozici automat na studené i teplé nápoje, žákům gymnázia je dohodou umožněno užívání pítka, které je v prostorách patřících základní škole. Žáci i pracovníci školy se mohou stravovat v nedaleké jídelně základní školy.

Prostory šaten slouží k uložení oděvů, pro další potřeby žáků (např. uložení učebních pomůcek) nejsou vhodné.

Ve škole je všude udržován pořádek. Rozdíl je patrný v estetické úpravě chodeb a některých učeben, které působí neosobním dojmem a potřebují vymalovat.

Nevhodné je pověřování žáků službou u vchodu do budovy v době, kdy se mají účastnit vyučování.

Psychohygienické podmínky jsou průměrné.

3. Hodnocení kvality vyučování a úrovně vzdělávání

Posouzení kvality vyučování a úrovně vzdělávání bylo provedeno především na základě přímého pozorování výuky ve vyučovacích hodinách. K hospitacím byl vybrán vzorek předmětů, který obsahoval český jazyk a literaturu, dále zástupce skupiny předmětů společenských věd (základy společenských věd) a skupiny předmětů přírodních věd (matematika a fyzika). Z profilujících volitelných předmětů ve 4. ročníku byl hospitován společenskovědní seminář a cvičení z matematiky.

Současně byla zkontrolována týdenní hodinová dotace těchto předmětů a rozpracování učebních osnov jednotlivých ročníků do předložených tematicko-časových plánů. Bylo zjištěno, že:

- některé plány učiva, které všichni učitelé předkládají řediteli školy, mají pouze podobu obsahové náplně předmětu (kopírují osnovy), bez časového rozplánování jednotlivých tematických celků do průběhu školního roku (např. ve fyzice a v českém jazyce)
- počet plánovaných kontrolních slohových prací z českého jazyka je vyšší než počet stanovený osnovami pro jeden školní rok,
- v loňském školním roce nebyl ve třídách 1. ročníku realizován poslední tematický celek v literární složce předmětu český jazyk a literatura, byl přesunut do 2. ročníku, ale tematický plán zpracovaný pro 2. ročník s touto situací nepočítá,
- reálná výuka se zpracovanými a ředitelem školy schválenými tematickými plány koresponduje jen volně, projevuje se časový skluz,
- v tematických plánech, podle nichž je vyučována matematika, bylo v jednom případě zjištěno přesunutí témat mezi jednotlivými ročníky, čímž je porušen § 39 odst. (1) školského zákona č. 29/1984 Sb., ve znění pozdějších změn,
- do třídních knih bývá někdy zaznamenáván název probíraného tematického celku, stejný zápis se opakuje až 5 vyučovacích hodin, není konkrétně uvedeno učivo probírané v dané hodině.

Český jazyk a literatura

Předmět byl hospitován jak v hodině jazykového, tak literárního učiva. Všechny sledované hodiny byly připravené, svým obsahem odpovídaly platným učebním osnovám, byly založeny na tradičním frontálním vyučování. Učitelé pracovali metodou výkladu doplňovaného řízeným rozhovorem, žáci si průběžně pořizovali zápis, který je při absenci jednotné učebnice jejich základním studijním materiálem. Výklad učitele měl po odborné stránce ve všech sledovaných hodinách velmi dobrou až příkladnou úroveň. V závěru vyučovacích hodin nebyl vytvořen prostor pro efektivní utřídění probíraného učiva.

Při naprosto převažující aktivitě učitele nedávaly sledované vyučovací hodiny prostor pro výraznější podíl žáků při získávání nových poznatků. Literárněvědné poznatky žáci získávali prostřednictvím učitelova výkladu, nikoliv na základě vlastní interpretace uměleckého díla. Literární ukázky byly využity k dokreslení a dokumentování sdělovaných skutečností. Je škoda, že část třídy, která evidentně necítí motivaci odpovídat na položené otázky, je odkázána do role pasivního příjemce hotových informací.

Podíl žáků na výuce je podporován zařazováním písemných ročníkových prací, jejichž zadání je směřováno k srovnávání a hledání. V průběhu zpracování svého tématu mají žáci možnost konzultací s vyučujícím.

Při hodinách jazykového vyučování jsou třídy děleny a je v nich prostor pro nové učivo i pro průběžné procvičování pravopisu a stylistiky.

Výuka předmětu český jazyk a literatura obsahuje pozitivní prvky (velmi dobré odborné kvality vyučujících) i negativní prvky (vzhledem k žákům převažující frontálnost a nedostatek aktivizujících forem učení), je hodnocena jako průměrná.

Základy společenských věd

Hospitace ukázaly, že ve výuce je obsažena jak nauková, tak formativní složka předmětu a je zajištěna zkušenými pedagogy. Převažuje tradiční styl výuky, který představuje především metoda výkladu, řízeného rozhovoru a samostatné práce žáků. Dostanou-li žáci prostor a jsou motivováni, velmi dobře spolupracují. Kladem výuky je velmi široký záběr učiva, které bylo předmětem řízeného rozhovoru ve 2. ročníku, vhodně zvolené téma pro samostatnou práci žáků ve 4. ročníku i celková atmosféra, založená na toleranci a demokratických principech. Výuka má rezervy v zařazování netradičních, motivujících forem práce a ve fungování zpětné vazby.

Výuka předmětu má spíše nadprůměrnou úroveň.

Společenskovědní seminář

Předmět je vyučován ve dvouhodinovém bloku, který vytváří prostor jak pro velmi kvalifikovanou práci učitele, tak pro seminární činnosti, v nichž je převažující aktivita na straně žáků. Sledovaná výuka byla velmi podnětná, měla přínos pro názorový vývoj žáků, pochopení společenských souvislostí (zvl. historických a uměleckých) a pěstování všeobecné kulturnosti. Navazovala na exkurzi, která proběhla v minulém týdnu, utřídění získaných poznatků a zážitků bylo provedeno formou interpretace literárních textů, které se zabývají tematikou, jež byla předmětem exkurze. Činnost, která byla realizována formou řízeného rozhovoru, měla široký záběr, byla zajímavá a v maximální míře využila mezipředmětových vztahů.

Výuka předmětu je hodnocena jako nadprůměrná.

Matematika

Předmět je vyučován pracovníky s odpovídající odbornou i pedagogickou způsobilostí. Za klad je ve všech sledovaných hodinách možno považovat velmi pozitivní vztahy mezi vyučujícími a žáky. Jejich vzájemná komunikace probíhala uvolněně a bez jakýchkoli zátěží. Žáci mohli vyjádřit vlastní názor a také si jej obhájit.

Ve většině sledovaných hodin probíhala výuka frontálně, bez možnosti individuálního pracovního tempa. V některých vyučovacích hodinách, zvl. cvičení, bylo zařazeno velké množství samostatné práce žáků, diferencované z hlediska tempa i množství, kde vyučující jen usměrňoval práci. Převážně se výuka vyznačovala snahou o hledání, ujasnění a formulování vztahů a souvislostí, které bylo možno z řešených úloh vytěžit, nešlo o bezduché počítání příkladů. Hodiny měly jasně stanovený cíl, ale jen zřídka byl proveden závěr hodiny se zopakováním probrané látky a pojmenováním základního učiva.

Aktivita žáků byla ve sledovaných hodinách různá, ale všeobecně lze konstatovat snahu vyučujících navázat se žáky spoluprací.

Předepsané písemné práce nebyly předloženy.

Výuka matematiky je hodnocena jako spíše nadprůměrná.

Fyzika

Předmět je vyučován pracovníky s odpovídající odbornou i pedagogickou způsobilostí.

Za nadprůměrnou byla hodnocena výuka, v níž se prováděly laboratorní práce. Žáci znali postupy při provádění měření, byla maximálně využita individuální a skupinová práce.

V dalších, klasických vyučovacích hodinách byla výuka vedena frontálně, možnosti vnitřní diference nebylo využito. V některých hodinách byla evidentní značná pasivita žáků. Výklad učiva byl srozumitelný, svou náročností přiměřený, předvedené znalosti žáků byly průměrné až podprůměrné.

Časové rozvržení učiva nebylo vypracováno, používané tematické plány jsou jen opisem osnov.

Výuka má rozdílnou kvalitu, byly zjištěny velmi pozitivní rysy i slabá místa, kterým je třeba věnovat pozornost. Výuka fyziky je hodnocena jako průměrná.

4. Hodnocení podmínek a výsledků formativního působení na žáky

Škola má velmi dobré podmínky k tomu, aby si úspěšně hledala cestu ke studentovi, protože jde o menší kolektiv. O úspěšných absolventech se ve škole mluví s patřičnou hrdostí. Pedagogové usilují o vytváření dobrých mezilidských vztahů a podporují kultivované chování svých žáků. Stěžejní podíl na rozvíjení osobních vlastností žáků i na formování třídních kolektivů mají třídní učitelé, kteří při své činnosti spolupracují s výchovnou poradkyní. Mimořádné příležitosti pro kulturní rozvoj žáků poskytují hudební klub a dramatický klub, jejichž činnost patří k životu Gymnázia Nové Strašecí. Řada bývalých i současných žáků a pedagogů školy působí ve folklorním souboru Čtyřlístek.

Pravidla chování žáků jsou stanovena ve školním řádu, který má jen průměrnou úroveň a neodpovídá současným trendům. Některá jeho ustanovení by bylo vhodné vypustit (zvl. ustanovení o povinnosti zúčastňovat se politicko-spoločenského života třídy a školy, nebo povinnou formulaci oslovování vyučujících), jiná aktualizovat (např. zákaz nošení tranzistorových rádií). Školního řád obsahuje nepřijatelné ustanovení o žakovské službě u vchodu do budovy. Stanoví povinnosti žáků, ale neuvádí, jaká mají ve vztahu ke škole žáci práva.

Otázkami hodnocení žáků a výsledků výchovně-vzdělávací práce školy se pedagogové školy zabývají na pedagogických radách. Zápisy z jednání pedagogické rady konstatují stav prospěchu a hodnocení chování žáků jednotlivých tříd, který předkládají třídní učitelé, ale nezabývají se příčinami zaostávání žáků.

Ve formativním působení na žáky chybí významný demokratický prvek - ustavení žakovské samosprávy jako partnerského orgánu ředitele školy.

Oblast formativního působení má velmi pozitivní stránky, ale některé součásti jsou podceněny. Celkové hodnocení je průměrné.

5. Hodnocení výchovného poradenství

Výchovnou poradkyní je vyučující, která splňuje podmínky odborné i pedagogické způsobilosti a absolvovala příslušné specializační studium. Pro výkon funkce má odpovídajícím způsobem snížen úvazek přímé vyučovací povinnosti a má stanoveny konzultační hodiny. Výchovné poradenství realizuje podle zpracovaného plánu, který je postaven na čtyřleté studijní období a zaměřuje se jednak na sledování studijních problémů (zvl. v době adaptace na středoškolský způsob studia), jednak na profesionální orientaci žáků. Při své práci výchovná poradkyně spolupracuje jak s třídními učiteli, tak s okresní pedagogicko-psychologickou poradnou.

Oblast výchovného poradenství je hodnocena jako spíše nadprůměrná.

6. Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost

Škola pro své žáky organizuje řadu akcí rozšiřujících a doplňujících nabídku volitelných a nepovinných předmětů - besedy s rozličnou tematikou, exkurze a zájezdy s odborným i kulturním zaměřením a kurz řízení motorových vozidel.

Nejúspěšnější žáci se účastní olympiád z jednotlivých předmětů. Největším úspěchem školy bylo 1. a 2. místo v krajském kole olympiády z biologie. Všichni žáci školy absolvovali matematickou soutěž Klokan.

Za přínosné lze považovat besedy se žáky i jejich rodiči ve spolupráci se SRPDŠ o drogové problematice nebo besedy o studiu v zahraničí s bývalými žáky školy.

Na veřejnosti se škola úspěšně prezentuje pořádáním výstav v městském muzeu (např. k výročí folklorního souboru Čtyřlístek či expozicí výtvarných prací). Velmi dobrou prezentací školy je její spolupráce a účast na folklorním a rockovém festivalu. Činnost folklorního souboru Čtyřlístek je velmi bohatá a jeho členům umožňuje účast na tuzemských i mezinárodních festivalech.

Škola vytváří širokou nabídku aktivit jak v kulturní, tak i odborné oblasti, a tak v žácích pěstuje pocit sounáležitosti ke škole. Další aktivity školy v oblasti vzdělávání je možné hodnotit jako průměrné, v oblasti kulturní jako nadprůměrné.

7. Hodnocení činnosti školských zařízení

Součástí školy nejsou žádná školská zařízení.

ZÁVĚRY

Prostorové podmínky školy lze vzhledem k jejímu výchovně-vzdělávacímu programu a k současnému i předpokládanému počtu žáků považovat za odpovídající. Pro práci vyučujících má škola podmínky stísněné. Podmínky pro výuku tělesné výchovy jsou na

dobré úrovni. Didaktická technika je na škole v dostatečném počtu a odpovídajícím technickém stavu, ostatní učební pomůcky jsou zastoupeny jen v základní míře. Dobře je vybavena odborná učebna výpočetní techniky a hudební výchovy.

Při výuce získávají žáci znalosti v žádaném rozsahu i obsahu, vyučovací jednotky mají jasně stanovený cíl. Převážně se uplatňuje tradiční pojetí vyučování založené na frontální práci. Efektivní činnosti, které zapojují žáka do procesu učení, byly sledovány jen v hodině semináře, cvičení a laboratorní práce. Oblast formativního působení na žáky je hodnocena jako průměrná.

Na velmi dobré úrovni je výchovné poradenství, bohatá je nabídka kulturních aktivit.

Podmínky pro výchovně-vzdělávací činnost a průběh vzdělávání jsou v Gymnáziu Nové Strašecí hodnoceny jako průměrné.

Doporučení ČŠI k další činnosti školy:

- do výuky jednotlivých předmětů více zařazovat práci s učebnicí, aby se žáci připravili na vysokoškolské studium i z hlediska práce se studijní literaturou
- více se zaměřit na analýzu výsledků pedagogické práce a hledat vnější i vnitřní příčiny zaostávání žáků

V Kladně dne 3. prosince 1998

razítko

Podpisy inspektorů:

vedoucí týmu H. Zvoníková, v.r.

člen týmu V. Müller, v.r.

Přílohy: protokol o kontrole

Inspekční zprávu jsem převzal dne 16. 12. 1998

razítko

Podpis ředitele školy Bohumil Chochola, v.r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo č.j. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel:	5. 1. 1999	023 2/99-2802
Školský úřad:	5. 1. 1999	023 3/99-2802